

Szoftvertechnológia

9. előadás

Implementáció és verziókövetés

Giachetta Roberto

groberto@inf.elte.hu
http://people.inf.elte.hu/groberto

„Any fool can write code that a computer can understand. Good programmers write code that humans can understand.”

(Martin Fowler)

Implementáció és verziókövetés

Implementáció

- Az implementáció a programkód elkészítése a rendszertervnek megfelelően adott programozási nyelven
 - az adatok megfelelő ábrázolása, reprezentálása
 - a funkciókat megvalósító algoritmusok alkalmazása
 - korábban már bevált elemek (algoritmusok, programszerkezetek) újhasznosítása
 - a minőségi mutatóknak megfelelő optimalizálások (teljesítményjavítások) végrehajtása
- Az implementációt *verifikáció* zárja, amelyben ellenőrizzük, hogy a szoftver teljesíti-e a tervben megszabott funkciókat

Implementáció és verziókövetés

Újrahasznosítás

- Az implementáció általában nagyban támaszkodik *újrahasznosításra*
 - garantálja, hogy jó, hibamentes megoldások kerüljenek alkalmazásra
 - csökkenti az implementáció (és a tesztelés) idejét és költségeit
 - az újrahasznosítás elvégezhető objektum, csomag, vagy komponens szinten
- A fejlesztő nem csupán az általa korábban fejlesztett elemeket használhatja újra, de más fejlesztő által megvalósított elemeket
 - pl. nyílt forráskódú programcsomagok
 - általában előre fordított formában állnak rendelkezésre

Implementáció és verziókövetés

Az integrált fejlesztőkörnyezet

- Az implementációhoz megfelelő *integrált fejlesztőkörnyezet (IDE)* szükséges (pl. *Eclipse*, *Visual Studio*, *Xcode*, *NetBeans*)
 - a teljes szoftver életciklust támogatja, integrálja a verziókövetést és a tesztelést
 - a fejlesztést kód-kiemeléssel (*syntax highlight*), kód-kiegészítésekkel (*code-snippet*, *intelligent code completion*), illetve kód-újratervzési eszközökkel támogatja
 - megkönnyíti külső programcsomagok integrációját (*package manager*)
 - a tesztelést nyomkövetéssel (*debugging*), egységtesztek (*unit test*), illetve teljesítményteszteléssel támogatja

Implementáció és verziókövetés

Csapatban történő implementáció

- A szoftverek általában csapatban készülnek
 - az implementáció egy egységes kódolási stílus mentén történik, egységes eszköztárral
 - minden fejlesztő csak a saját programkódján dolgozik
 - a verziókövető rendszerben általában külön fejlesztési ágban tevékenykedik
 - amennyiben más kódjában hibát talál, hibajelzést tesz
 - az általa biztosított interfészeket csak egyeztetés után módosítja
 - dokumentálja (kommentezi), illetve teszteli a saját kódját (elkészíti a megfelelő egységteszteket)

Implementáció és verziókövetés	
Kódolási stílus	
<ul style="list-style-type: none"> A <i>kódolási stílus (coding style)</i> egy szabályhalmaz, amely a forráskód megjelenésére (pl. elnevezés, indentálás, szóközök elhelyezése, ...) ad iránymutatást a kódolási stílus követése javítja a kód érthetőségét, a későbbi karbantartást, és lehetővé teszi a fejlesztők közötti kommunikáció zökkenőmentességét a jó programozási stílus általában szubjektív, nem túl szigorú, de alapvető elemeket definiál a kódolási stílus lehet nyelvi szinten, vállalati szinten, vagy szoftverszinten rögzített a fejlesztőkörnyezetek általában lehetőséget adnak a forrás automatikus formázására 	9:7
ELTE IK, Szoftvertechnológia	

Implementáció és verziókövetés	
Kódolási stílus	
<ul style="list-style-type: none"> Pl.: <pre> class Point { // camel case (upper, Pascal case) private: int xCoordinate; // camel case (lower) int yCoordinate; ... double DistanceTo(Point other) const // camel case (upper) { return ... } // K&R ... }; </pre> 	9:8
ELTE IK, Szoftvertechnológia	

Implementáció és verziókövetés	
Kódolási stílus	
<ul style="list-style-type: none"> Pl.: <pre> class Point { private: int x_coordinate; // snake case int y_coordinate; ... double Distance_To(Point other) const { // Oxford case return ... } // 1TBS ... }; </pre> 	9:9
ELTE IK, Szoftvertechnológia	

Implementáció és verziókövetés	
Kódolási stílus	
<ul style="list-style-type: none"> Pl.: <pre> class Point { private: int m_nXCoord; // hungarian notation int m_nYCoord; ... double distanceTo(Point pOther) const // camel case (lower) { return ... } // GNU ... }; </pre> 	9:10
ELTE IK, Szoftvertechnológia	

Implementáció és verziókövetés	
Kódolási stílus	
<ul style="list-style-type: none"> Általános érvényű javaslatok: <ul style="list-style-type: none"> kódrészletek megfelelő elválasztása (szóköz, sortörés, behúzás, függőleges igazítás) beszédés és konzisztens elnevezések használata (kevesebb kommentezést igényelnek) beégetett tartalmi elemek (számok, szövegek) megnehezítik a karbantartást (<i>hard coding</i>), ezért célszerű a kerülése, kiemelése fejlécbe, vagy konfigurációs fájlba (<i>soft coding</i>) A kódolási konvenció rákényszeríthető a programozóra kódolási stílus ellenőrző eszköz segítségével <ul style="list-style-type: none"> pl. <i>C++Test</i>, <i>StyleCop</i> 	9:11
ELTE IK, Szoftvertechnológia	

Implementáció és verziókövetés	
Kommentezés	
<ul style="list-style-type: none"> A kódot a stílusnak megfelelő kommenttel kell ellátni <ul style="list-style-type: none"> alapvető fontosságú az interfész kommentezése (osztályok, függvények, paraméterek) a megvalósítás kommentezése összetett funkcionalitás esetén hasznos, de megfelelő kódolási stílus esetén nem szükséges tartalmazhat speciális jelöléseket (pl. TODO, FIXME) a túl kevés, vagy túl sok komment is ártalmas lehet A kommentek felhasználhatóak dokumentáció előállítására is (pl. <i>Doxygen</i>, <i>Javadoc</i>), amennyiben azokat megfelelő séma szerint hozzuk létre 	9:12
ELTE IK, Szoftvertechnológia	

Implementáció és verziókövetés

Kommentezés

```
• Pl.:
// a type representing a 2D point
class Point {
    ...
    // computes the Euclidean distance to another
    // point
    double DistanceTo(Point other) const
    {
        return sqrt(pow(...) + pow(...));
    }
    ...
};
```

ELTE IK, Szoftvertechnológia

9:13

Implementáció és verziókövetés

Kommentezés

```
• Pl.:
// Name: Point
//
// Purpose: This type represents a point in a 2D
// coordinate system.
// Remarks: Is based on double coordinates.
//
// License: LGPL v2.
//
// Author: Roberto Giachetta
// Date: 27/11/2014
// Contact: groberto@inf.elte.hu
...
class Point {
```

ELTE IK, Szoftvertechnológia

9:14

Implementáció és verziókövetés

Kommentezés

```
• Pl.:
// Name: distance
// Purpose: This method computes the Euclidean
// distance to another Point instance.
// Remarks: This a query method.
// Parameters: other : another point
// Return value: The distance to the other.
double distance(Point other) const
{
    // uses sqrt and pow functions from math.h
    // formula: ...
    return sqrt(pow(...) + pow(...));
}
...
```

ELTE IK, Szoftvertechnológia

9:15

Implementáció és verziókövetés

Kódolási stílus

- Általában nyílt és zárt programkódokra más szabályok vonatkoznak
 - *nyílt forráskód* esetén törekedni kell, hogy a kód minél gyorsabban értelmezhető legyen bárki számára
 - követni kell a programozási nyelv tördelési és elnevezési konvencióit
 - a kód megfelelő mennyiségű megjegyzéssel kell ellátni
 - *zárt forráskód* esetén a cél a fejlesztőcsapat minél nagyobb rálátása a kódra
 - törekedni kell, hogy minél nagyobb kódmennyiség legyen egyszerre áttekinthető (kevesebb helyköz és komment)

ELTE IK, Szoftvertechnológia

9:16

Implementáció és verziókövetés

Statikus kódelemzés

- A *statikus kódelemzés (static code analysis)* lehetővé teszi, hogy a forráskódot még a fordítás előtt előfeldolgozzuk, és a lehetséges hibákat és problémákat előre feltérképezzük
 - a fejlesztőkörnyezet beépített *kódelemzővel* rendelkezhet, amely megadott szabályhalmaz alapján a lehetséges hibaeseteket felfedi
 - a statikus kódelemzés egy része kimondottan a kódolási konvenciók (pl. elnevezések, tagolás, dokumentáltság) ellenőrzését biztosítja
 - a kódra számíthatók *metrikák (code metric)*, amelyek megadják karbantarthatóságának, összetettségének mértékét (pl. *cyclomatic complexity, class coupling*)

ELTE IK, Szoftvertechnológia

9:17

Implementáció és verziókövetés

Kód-újratervzés

- A *kód-újratervzés (refactoring)* eszközök célja, hogy a kód szerkezetét mindig konzisztens módon, a viselkedés befolyásolása nélkül tudjuk módosítani
 - a teljes újratervzést kisebb lépések (*micro-refactorings*) sorozatával érjük el
 - pl. átnevezések, ismétlődő kódok kiemelése, típuscsere, interfész, vagy ósosztály kiemelése, tervezési minta bevezetése
 - a kód nem funkcionális követelményeinek javítására szolgál, általában a karbantarthatóság, illetve a bővíthetőség növelése a cél
 - alkalmas bizonyos rejtett hibák, vagy sebezhetőségek felfedésére

ELTE IK, Szoftvertechnológia

9:18

Implementáció és verziókövetés

Verziókövető rendszerek

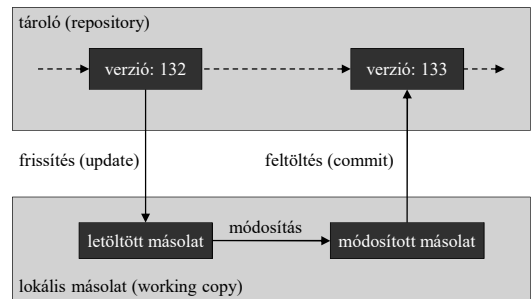
- A verziókövető rendszerek (*revision control system*) célja a forráskód változásának követése, és a korábbi állapotok megőrzése
 - ezáltal könnyen áttekinthető, ki milyen módosításokat hajtott végre a forráson, amelyek szükségszerűen visszavonhatóak
 - egy közös tárolóban (*repository*) tartják kódokat, amit a fejlesztők lemásolnak egy helyi munkakönyvtárba (*working copy*), és ebben dolgoznak
 - a módosításokat visszattölik a központi tárolóba (*commit*)
 - a munkakönyvtárakat az első létrehozás (*checkout*) után folyamatosan frissíteni kell (*update*)
- pl. *Subversion* (SVN), *Git*, *Team Foundation Server* (TFS)

ELTE IK, Szoftvertechnológia

9:19

Implementáció és verziókövetés

Verziókövető rendszerek

ELTE IK, Szoftvertechnológia

9:20

Implementáció és verziókövetés

Verziókövető rendszerek

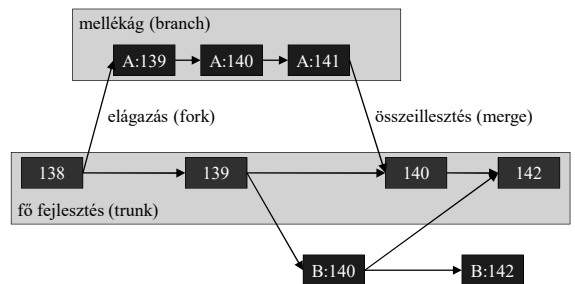
- A rendszerek biztosítják:
 - az összes eddig változat (*revision*) eltárolását és lekérdezését, benne a legfrissebb változattal (*head*)
 - az egyes változatok közötti különbségek nyilvántartását (akár karakterek szintjén)
 - változtatások visszavonását, korábbi változatra visszatérést
 - a fő fejlesztési vonal (*baseline*, *master*, vagy *trunk*) mellett további fejlesztési vonal elágazását (*fork*), párhuzamos követését, valamint az ágak összeillesztését (*merge*)
 - a módosítások közötti konfliktusok kezelését (*resolve*)

ELTE IK, Szoftvertechnológia

9:21

Implementáció és verziókövetés

Verziókövető rendszerek

ELTE IK, Szoftvertechnológia

9:22

Implementáció és verziókövetés

Elosztott verziókövető rendszerek

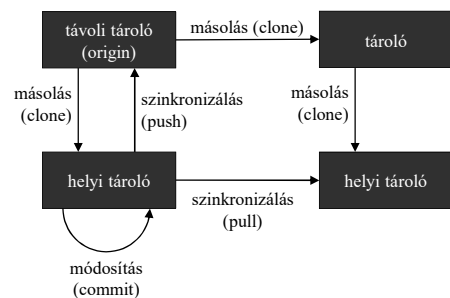
- A központosított verziókezelők mellett elterjedtek az *elosztott* (*distributed*) rendszerek
 - nagyobb szabadságot adnak a tárolók kezelésében, a szinkronizálási lehetőségekben
 - egy főtároló (*origin*) csak egy kiindulási pont, tetszőleges másolatot készíthetünk (*clone*) belőle
 - a módosítások csak a lokális másolatot befolyásolják, külön kell feltöltenünk azokat valamely távoli tárolóra (*push*), vagy jelölhetjük őket feltöltésre (*pull request*)
 - az egyes tárolók állapotait szinkronizálhatjuk (*pull*, *fetch*)
 - pl. *Git*, *Bazaar*, *Mercurial*

ELTE IK, Szoftvertechnológia

9:23

Implementáció és verziókövetés

Elosztott verziókövető rendszerek

ELTE IK, Szoftvertechnológia

9:24